

Záznam
zo 16. stretnutia Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej
verejnej správy (PS6)
uskutočneného 14 . decembra 2012 na MF SR

Zúčastnení:

Peter Bíro (MF SR, predseda), Anna Levčíková (MF SR, člen), Tibor Baďura (SK8 [VÚC TN], člen), Radoslav Feďo (ÚV SR [NASES], zástupca), Štefan Szilva (nezávislý, člen), Tatiana Stanová (SBA [UniBank], člen)

Program zasadnutia

1. Prerokovanie a uzavretie všetkých otvorených pripomienok k Metodickému pokynu pre tvorbu a využívanie elektronických formulárov („ďalej len „metodický pokyn““).

Priebeh zasadnutia:

Zasadnutie Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej verejnej správy PS6 (ďalej len „pracovná skupina“) viedol jej predseda P. Bíro. Záznam na požiadanie predsedu zapisovala A. Levčíková (MF SR).

Úvodné informácie

P. Bíro zaslal členom pracovnej skupiny upravený Metodický pokyn vo verzii v0.8 s vyznačením komentárov v častiach, ktoré bolo potrebné dopracovať pred samotným publikovaním metodiky na web MF SR. K opakujúcim a nezpracovaným pripomienkam bolo zaslané zdôvodnenie nezapracovania.

Účasť na stretnutí PS6 bola vzhľadom na pracovnú vyťaženosť jej členov v predvianočnom období nebola povinná. Cieľom stretnutia bolo uzavretie všetkých otvorených pripomienok k návrhu metodického pokynu. Dátum vydania metodického pokynu sa predpokladal na 18. resp. 19. decembra 2012. V súvislosti s vyhodnotením úloh p. Bíro skonštatoval, že p. Fordinál nedodal prisľúbený podklad, resp. grafickú schému, ktorá mala byť prílohou Metodického pokynu a uložil mu nový termín dodania do 17.12.2012.

R. Feďo informoval o stretnutí k Modulu elektronických formulárov (ďalej len „MEF“) u dodávateľa MEF dňa 12.12.2012. Na stretnutí bol prezentovaný MEF fáza 1 – rozsah a funkcionálna. Bola podaná informácia, že dodávateľ plánuje vytvoriť nástroj na vytváranie elektronických formulárov (eForm editor), no zatiaľ bude poskytovaný iba pre vnútornú potrebu ÚP VS. Editormi iných subjektov sa dodávateľ nebude zaoberať. Na stretnutí boli vznesené rôzne pripomienky - z návrhu bolo napr. odstránené množstvo Javascriptových riešení. Celkovo skonštatoval, že navrhované riešenie korešponduje s pripravovaným metodickým pokynom, okrem časti vizualizácia, kde ešte stále pretrvávajú určité rozdiely. P. Bíro doplnil, že niektoré takéto požiadavky na e-formuláre vychádzajú ešte z pôvodného podkladu pre návrh štandardov pre e-formuláre, ktorý vypracoval Výskumný ústav spojov v roku 2006 na základe štandardných postupov, ktoré platia v zahraničí.

1. Prerokovanie a uzatvorenie otvorených pripomienok k návrhu Metodického pokynu

Pripomienky od posledného stretnutia zaslali iba P. Frič a J. Továrňák. P. Bíro uviedol, že p. Továrňák zaslal dve série pripomienok, pričom tieto pripomienky boli prevzaté a zapracované do nového znenia metodického pokynu.

K pripomienkam p. Friča p. Bíro zopakoval, že pripravovaný metodický pokyn je v súlade s platným výnosom, je však písaný odlišným a podrobnejším spôsobom. Jeho znenie by malo byť výrazne zrozumiteľnejšie, za najväčší problém považuje vlastnú definíciu e-formulára, resp. definičnú časť metodického pokynu.

P. Bíro vyzval členov PS6, aby sa na stretnutí vyjadrili nielen k definíciám, ale aj k samotnému obsahu metodického pokynu. Skonštatoval, že úvod, ciele a štruktúru vzhľadom na neexistenciu ďalších pripomienok považuje za finálne, v týchto témach nastalo najmä zúženie na povinné požiadavky resp. záväzne definície (P) a odporúčané požiadavky resp. informatívny (vysvetľujúci) text (O).

Diskusia k jednotlivým častiam Metodického pokynu:

Časť 1: Vymedzenie základných pojmov:

K bodu 1.1:

P. Bíro uviedol, že nastala dosť výrazná reorganizácia definícií e-formulárov, pričom v bode 1.1 bol doplnený text z metodiky k výnosu č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre IS VS, ktorý požadoval p. Szilva.

P. Szilva navrhol ešte doplniť do bodu 1.1.4 „podľa § 23 Výnosu“. Ďalej pozitívne zhodnotil, že pri e-formulároch sa z metodiky k výnosu prebralo aj, že grafika slúži len ako doplnok grafických vecí. Formulácia vzťahu e-formulárov ku grafickým súborom bude doplnená na základe tohto textu v ďalšej časti. P. Szilva uviedol, že povinnosť v bode 1.1.2 ohľadom PDF je v návrhu uvedená pre obyčajné textové súbory a pre e-formuláre a navrhol ju doplniť aj pre súbory uvedené v 1.1.2 bod c). P. Bíro následne navrhol vyriešiť túto pripomienku doplnením vety „Ak je to technicky možné, poskytuje sa aj podľa bodu 1.1.2 písm. c)“ do bodu 1.1.5. P. Fordinál navrhol doplniť do 1.1.5 do vety za „vizuálneho rozloženia“ text v znení „alebo ako vzor pre tlačivo v listinnej podobe“.

K bodu 1.2:

K bodu 1.2.1 p. Bíro uviedol, že požiadavka p. Friča na explicitné uvedenie XML nemohla byť splnená, nakoľko XML, je požadovaná vlastnosť e-formulára a nie priama definícia toho, čo to e-formulár je. Ďalej bolo dohodnuté používanie nasledovnej terminológie:

- V bode 1.2.2 sa bude používať pojem „prezentačná schéma“ ako súbor predpisov na prezentáciu e-formulára a „dátová štruktúra“, nie dátová schéma, nakoľko sa popisujú štruktúrované údaje. Dátovú štruktúru tvoria dátové prvky bez údajov.

- V bode 1.2.3 p. Bíro zdôraznil, že „vyplnený e-formulár“ je e-formulár spolu s vyplnenými dátami, čo toto sa doplní aj do poznámky 5) pod čiarou.
- Pojmy „gestor“, „poskytovateľ“ a „používateľ“ sú intuitívne jasné - gestor je vecne (legislatívne) príslušná zodpovedná organizácia, poskytovateľ je ten kto priamo vytvára e-formulár a používateľ je ten, kto e-formulár používa. Poskytovateľ bude sám zodpovedať za vecnú a technickú správnosť e-formulára – tento nebude prechádzať procesom certifikácie, lebo činnosti spojené s certifikáciou nemá kto vykonávať, kontroly však naďalej budú námatkovo alebo cielene vykonávané.

K bodu 1.3:

K bodu 1.3 - pojem „dátová schéma“ sa nebude používať, aby sa nepletla „dátová schéma“ a „XML schéma“ – ďalej sa bude používať pojem „dátová štruktúra“.

K bodu 1.4:

K bodu 1.4.1 - p. Fordinál oponoval uvedenej definícii, nakoľko podľa neho nezodpovedala stavu, keď sa použije prezentácia na vyplňovanie prázdneho e-formulára, tzn. keď neexistuje žiadny dátový obsah. P. Feďo navrhol riešiť tento problém vysvetlením pojmu „dátový obsah“ a p. Bíro navrhol doplniť kapitolu 1.3 o bod 1.3.2 v znení „Dátovým obsahom sa rozumie dátová štruktúra spolu s vyplnenými údajmi“, a upraviť názov kapitoly 1.3 na „Dátová štruktúra a dátový obsah“. S cieľom vyjasnenia pojmu „prezentácia“ v tomto bode prebehla obsiahla diskusia.

K bodu 1.4.4 - p. Fordinál namietal, že prezentačná schéma nepopisuje transformáciu dátového obsahu e-formulára, ale jeho interpretáciu tzn. rozmiestnenie vizuálnych prvkov. Transformácia je podľa neho nejaký algoritmus na zmenu. Podľa p. Bíra bola prezentácia to, čo vidí používateľ a ako sa k tomu dostane popisuje prezentačná schéma. P. Baďura doplnil, že druhá časť vety v 1.4.4 vysvetľuje použitie pojmu transformácia z prvej časti a zároveň sa pýtal, či by mala byť transformačná schéma súčasťou e-formulára, resp. či reálne existuje potreba transformovať obsah e-formulára. P. Fordinál vysvetlil, že áno, lebo prezentačná schéma sa snaží byť minimalistická bez akýchkoľvek zbytočností. Transformácia napr. do PDF formátu obsahuje veľa vecí navyše, ktoré napr. zvyšujú prístupnosť, ale tým pádom nie je prezentačná schéma vlastnou transformáciou.

Záverom bolo, že p. Fordinál navrhne korektnú formuláciu bodu 1.4.4. a túto zašle do 17.12.2012 p. Bírovi. Táto formulácia musí byť jednoduchá a zrozumiteľná.

P. Szilva skonštatoval, že pojem transformácia e-formulára je v metodickom pokyne použitá iba jedenkrát. Následne prebehla k tomuto pojmu rozsiahla diskusia členov PS6.

K bodu 1.5 resp. k zneniu týkajúcemu sa MEF nemal zástupca NASES žiadne výhrady ani pripomienky.

Časť 2: Vytvorenie elektronického formulára

K bodu 2.1: Všeobecné pravidlá pre tvorbu e-formulárov

K bodu 2.1.3 - keďže z kontextu tohto bodu nebolo jasné, čo znamená pojem „prenositelnosť“, aj keď je to len odporúčaná požiadavka, k objasneniu pojmu sa viedla

dlhá diskusia. P. Fed'o navrhol riešenie doplnením slova „technologická“. P. Bíro navrhol znenie „E-formulár má byť technologický prenositeľný...“. P. Szilva ďalej navrhol nasledovne spresniť text odkazu pod čiarou č. 9 „...webovou stránkou, ktorej programový kód nie je možné funkčne použiť na inej technológii – e-formulár by mal byť rovnako použiteľný všetkými prístupovými bodmi...“.

K bodu 2.1.4 - K objasňovaniu pojmu „úplná dokumentácia“ prebehla ďalšia rozsiahla diskusia. Záverom bolo návrh doplnenia nového bodu v znení „Ak je náležitosť e-formulára založená na existujúcom technologickom štandarde alebo norme, úplná dokumentácia obsahuje popis všetkých použitých vlastností daného technologického štandardu alebo normy. Taký popis neobsahuje vlastnosti, ktoré nie sú používané (P)“.

K bodu 2.1.6 – Používateľské rozhranie je určené iba pre vyplňovanie.

P. Fordinál navrhol text pod písmenom b) „v ľubovoľnom čase“ nahradiť „v ľubovoľnom momente“.

P. Levčíková navrhla požiadavku bod písmenom d) zmeniť na odporúčanú, čo p. Bíro po akceptácii zhodnotil ako odlišné od pôvodného znenia vo výnose, kde je podpísanie povinná súčasť. K podpisovaniu e-formulárov sa viedla obsiahla diskusia.

K bodu 2.2: Identifikačné údaje e-formulára

P. Bíro informoval, že oproti pôvodnej verzii bolo upravené napr. že nie všetky údaje musia byť poskytovateľom vyplnené v čase vytvárania e-formulára (napr. gestor služby e-formulára sa môže pridelať dynamicky keď je služba poskytovaná, takisto kód subjektu v identifikátore e-formulára v danej chvíli zatiaľ neexistuje – Štatistický úrad SR pripravuje príslušné registre, ale zatiaľ nie sú použiteľné). P. Bíro navrhol oddeliť gestora a poskytovateľa elektronickej služby do dvoch metaúdajov, pričom poskytovateľ je vyplniteľný okamžite. Gestor by sa mal dopĺňať genericky pri výbere služby podľa lokalizácie používateľa. Poskytovateľa e-formulára navrhol definovať znením „Poskytuje celý názov poskytovateľa e-formulára, ktorý daný formulár vytvoril, resp. naposledy zmenil“. Ďalej doplnil, že aj pri položke „platnosť e-formulára“ sa dá uvažovať o dvoch údajoch za účelom zistenia jeho efektívnej platnosti.

P. Levčíková navrhla doplniť do tejto časti povinné vedenie histórie e-formulárov. P. Bíro sa opýtal, či má byť evidovaná informácia o všetkých zmenách alebo iba o poslednej. Navrhovaným riešením by mohla byť transformácia do XML, kde budú vznikať dynamické podprvky, ktoré budú evidovať dátum ku každej verzii; pritom verzia je hlavný prvok a podprvky sú tvorené údajom o začiatku a konci platnosti verzie. Následne prebehla diskusia naplnenia tejto požiadavky systémom MEF. P. Bíro uviedol, že bolo požadované, aby tvorcovia MEFu evidovali históriu, pričom MEF musí garantovať aj číslovanie verzii. P. Fed'o k tomu uviedol, že je to štandardná požiadavka na IS, pri ktorej verí, že ju tvorcovia MEF v riešení zabezpečili.

K položke „Verzia“ navrhol p. Bíro doplniť znenie „Opravou e-formulára vzniká nová verzia.“

K položke „Kód vyplneného e-formulára“ P. Bíro skonštatoval, že tento kód nie je súladný so spisovou značkou, ako to bolo pôvodne uvedené, čo je potrebné opraviť. Tento kód by mal byť v súlade s číslom podania, ktoré mu bude pridelené pri podaní. P. Baďura sa opýtal, či sa bude predpisovať štruktúra tohto kódu. Ďalej sa spýtal, kedy uvedený kód

vzniká a či bude unikátny v rámci celej verejnej správy, resp. aj v rámci všetkých podaní. Doplnil, že podľa neho tento kód prideli až systém, ktorý prijme podanie. P. Bíro navrhol upraviť text prvej vety v položke „Kód vyplneného e-formulára“ takto „Tento údaj je doplňovaný vybavovanou elektronickou službou, ak takúto funkciu poskytuje.“, Doplnil, že tento kód môže generovať aj aplikácia obdobne ako napr. pri systéme pre nákup leteniek. Kód vyplneného e-formulára považoval zatiaľ za otvorený s tým, že popísať jeho štruktúru a funkčnú podobu bude možné až keď bude tento prijatý v nejakej funkčnej podobe.

P. Szilva navrhol používať k identifikácii zmien v e-formulároch hash funkcie. P. Bíro zhodnotil, že e-formulár vzniká v okamihu svojej publikácie, ale hash funkcia je nástroj tvorcov MEF, preto sa PS6 použitím hash funkcie nebude v metodickom pokyne zaoberať.

P. Bíro ďalej navrhol za účelom zrýchlenia rokovania venovať sa iba komentárom, ktoré sú uvedené v priloženom podklade k rokovaniu (P5 – P14). Závěry k nim boli nasledovné:

Komentár P5 k bodu 2.6.1:

V bode 2.6.1 bude spojenie „má priradenú“ nahradené slovom „obsahuje“.

Komentár P6 k bodu 2.6.2:

V bode 2.6.2 bude doplnené „...v súlade s bodmi 2.1.3 až 2.1.5“.

Komentár P7 k bodu 2.6.4:

Znenie bodu 2.6.4 bude upravené na „Povinnou prezentáciou e-formulára pre vyplňovanie je formát HTML alebo XHTML, okrem nej môžu existovať aj ďalšie prezentačné schémy pre vyplňovanie v iných formátoch (P)“.

Komentár P8 k bodu 2.6.5:

Znenie bodu 2.6.5 bude upravené na „Povinnou prezentačnou schémou a prezentáciou pre tlač PDF vo verzii 1.3 až 1.5, okrem nich môžu existovať aj ďalšie prezentačné schémy pre tlač v iných formátoch. (P)“.

Komentár P9 k bodu 4.1.4:

Bod 4.1.4 bude pre irelevantnosť vypustený.

Komentár P10 k bodu 4.2.3:

Tento komentár bol vyriešený v rámci inej časti.

Komentár P11 k bodu 4.3.1:

Znenie bodu 4.3.1 sa upraví na „Pre ovládanie vyplňovania e-formulára používateľom e-formulára sa vzhľadom na procesnú postupnosť práce s e-formulárom používajú procesné kroky. Jeden procesný krok sa zobrazuje ako jedná vizuálna strana. (P)“.

Komentár P12 k bodu 4.5.3:

Znenie bodu 4.5.3 sa upraví na „Určeným úložiskom je úložisko na lokálnom zariadení používateľa e-formulára. Ďalšie určené úložiská poskytuje poskytovateľ e-formulára na základe vlastného uváženia. (P)“.

Komentár P13 k bodu 6:

Adresa nie je súčasťou e- formulára a bude riešená inde. Vlastný e-formulár neobsahuje takúto informáciu.

Komentár P14 k bodu 6.1.1:

Znenie prvej vety v bode 6.1.1 sa upraví nasledovne „Vyplnené údaje e-formulára sa elektronicky zasielajú vo forme správy, ktorá ďalej obsahuje identifikáciu odosielateľa a príjemcu, vybrané identifikačné údaje e-formulára a prípadné ďalšie elektronické dokumenty, ktoré môžu reprezentovať prílohy“.

Ďalšie návrhy k Metodickému pokynu

P. Szilva:

- navrhol doplniť do bodu 1.1 samostatný bod 1.1.5, ktorý bude obsahovať formuláciu, že e-formulár nesmie byť považovaný za grafický súbor, resp. vytvorený ako grafický súbor, a to vo väzbe na bod 2.6, prvý ods., odkaz na §20 výnosu (grafické súbory),
- skonštatoval, že veta „Taktó vyplnený formulár je vhodné označiť ako „nevalidovaný“. (O)“ v bode 4.2.5 je logicky nesprávna. Navrhol ju zo znenia bodu 4.2.5 vypustiť,
- navrhol doplniť do prvej vety bodu 2.6 aj obsah z §13 výnosu (prenos dátových prvkov) a oddeliť to ako samostatný bod 2.6.1,
- navrhol ten istý odkaz na §13 výnosu vložiť aj do štvrtého odseku resp. znenie odseku zmeniť takto: „Pri použití elektronického podpisu sa na štandardy definované v §13 a §14“.

P. Bíro zhodnotil, že sa zatiaľ nezpracovala požiadavka zachovania vyplnených údajov pri posunoch po procesných krokoch, čo bude potrebné doplniť.

P. Levčíková upozornila na podľa nej nekorektné znenie bodu 6.3.1 „spracovanie doručenej správy sa realizuje prezentáciou dátového obsahu...“. P. Bíro uviedol, že sa pokúsi navrhnúť korektnú formuláciu.

2. Závěry

Metodický pokyn bude upravený a doplnený v zmysle záverov a návrhov členov PS6, vrátane podkladov, ktoré dodá p. Fordinál. Metodický pokyn bude vydaný resp. zverejnený 18. alebo 19. decembra 2012 na webovom sídle MFSR „informatizacia.sk“.